

12. oktober 2016

Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut pålægges at gennemføre fælles dansk/grønlandske forhandlinger med USA for at sikre Grønland og det grønlandske samfund det størst mulige afkast og fordele af den amerikanske militære tilstedeværelse i Grønland. Naalakkersuisut skal i medfør af Forsvarsaftalen af 1951 med efterfølgende tillægsaftaler fortsat arbejde for at sikre klare fordele i forhold til USA's aktiviteter i Grønland herunder også i forhold til entydig afklaring af miljøansvar for efterladte amerikanske militære installationer i Grønland, om nødvendigt med krav om forhandling af tillægsaftale eller genforhandling af Forsvarsaftalen af 1951.

(Naalakkersuisoq for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Udenrigsanliggender)

Grønlands geografiske position i verden gør landet interessant på flere områder, især i forhold til den vestlige verdens militære sikkerhed. Der er flere beviser for det under 2. verdenskrig, man byggede lufthavne i Narsarsuaq og Kangerlussuaq, blandt andet som mellemlandingssted for fly fra USA til Europa, men også under den kolde krig, som tog til i styrke under 1950'erne, hvor især Kangerlussuaq og Pituffik fik en central betydning. Men måske er de fleste ikke klar over, at lufthavnen i Kulusuk også blev anlagt af amerikanerne.

Ud over de allerede nævnte, så er der også der ikke er så synlige i hverdagen og som vi ikke hører om. Disse er de mindre baser langs kysten i hele Grønland, forsyningsbaser og lignende, som bare er forladt. Den kolde krig er forbi.

Siumut vil først understrege, at et liv i frihed, deltagelse i fri debat, at kunne rejse i andre lande uden politiske restriktioner er noget vi skal værne om. Et liv i undertrykkelse er stadigvæk virkelighed flere steder i verden, derfor skal et liv i frihed og demokrati i samfundet som bygger på medbestemmelse respekteres og værnes om.

Vi er alle bekendte med, at den vestlige verden, som vi er en del af, i store dele er beskyttet af især amerikanerne. Under 2. verdenskrig kæmpede aggressorer for at sprede et liv i undertrykkelse. Under den kolde krig var et undertrykkede styreform især udbredt i Østeuropa, som blev modarbejdet af vesten, som beskyttede et liv i frihed.

Det er Siumut opmærksomme på, og vi vil takke de mange mennesker, både mænd og kvinder, der gav deres liv for at beskytte dette.

Med respekt for dem der beskytter os, blandt andet gennem Pituffik, så vil Siumut nævne de mange materialer der er efterladt rundt omkring på kysten, i forladte baser, her ligger ansvaret hos Danmark, men regningen den betaler Grønland.

Man betalte gennem tvangsflytning, atomvåbenulykke og forurening af fangststeder som ikke er noget særsyn. Danskernes og amerikanernes gøren og laden på miljøet betaler vi for - altid.

Man må sige, at dem der er her i landet skulle være til gavn for landet ikke er blevet opfyldt af de skiftende udenrigsministre, og selv om vi respekterer ministrene må vi sige, om det ikke er på tide, at vi på alle fronter kommer til at lede vort lands anliggender? Er tiden ikke kommet til at det er os

der står i front, når talen går på vort land? Når de end ikke kan forsvare vores interesser, hvorfor skal vi så ikke stå i front? Vi har jo set at dette ikke kunne ske, på grund af EU's interesser. At dette kunne ske i Rigsfællesskabet har vi set, vi har set det i forbindelse med Kongerigets forhandlinger med EU angående vore forhold, der står vort land i front sammen med Danmark. Vi har set at det kunne lade sig gøre.

På nuværende tidspunkt er det ikke vort land der står i en ledende position, selv om man betaler mest i forbindelse med dette.

Vi har jo set, at man med aftalen som blev indgået i 1950'erne i hånden blot efterlader ting i den natur vi skal værne om, at dem der på vores vegne havde indgået aftaler, ikke havde stillet krav om man respektfuldt forlader steder.

Vi ved, fordi mange har sagt det, at Danmark ikke har noget militær betydning uden Grønland, dette skal understreges.

Derfor finder Siumut det som naturligt, at Grønland under forhandlinger, under samtaler, under forsvarsaftalens virke, at Grønland skal tegne Kongeriget Danmark, med Danmarks deltagelse.

Når det er sagt, så vil Siumut understrege at vi forventer at de formål der er på eksisterende aftaler, altså aftalernes ånd, samt formål skal realiseres. Og at det skal sikres, at aftalerne skal være til gavn - både økonomisk og beskæftigelsesmæssigt.

I vore forventninger medtager vi de eksisterende muligheder for arbejderne samt uddannelsesmuligheder skal sikres og at det skal sikres, at alle der arbejder i Pituffik skal betale skat her i landet.

Samtidig skal det understreges, at det er naturligt, at USA's brug af en del af Grønlands landområde som militærbase skal have et eller andet form for betaling eller nogen form for økonomisk kompensation.

Siumut finder de forventninger og krav som vort land stiller, finder vi som naturlige. Det skal med alt tydelighed siges, at de ansvarlige for de samtaler som indtil nu er blevet ført med amerikanerne, som på vegne af Danmark og Grønland anføres af Udenrigsministeriet i København, ikke har opfyldt de forventninger til resultater som vi har også således at Grønland end ikke deltager med forhandlingerne med amerikanerne.

Det skal understreges at sådanne forhandlinger kun kan opnå resultater ved at Grønland og Danmark i tæt samarbejde og i tillid til hinanden fører netop sådanne forhandlinger. Desværre har sådanne forhold ikke sket på netop dette område. Derfor vil vi fra Siumut klart understrege, at i forbindelse med forhandlinger og samtaler der vedrører Grønland, så skal Grønland stå i front på Kongerigets vegne.

Afslutningsvis vil vi understrege, uden at konkret komme ind på om forsvarsaftalen eller andre aftaler skal genforhandles i dette indlæg, så stiller Siumut klare politiske krav, og om disse vil blive til realiteter må fremtiden vise.

Med disse bemærkninger støtter vi klart beslutningsforslaget.

Jens-Erik Kirkegaard
Siumut